Ote

01.02.2023

Tämä päätös on julkaistu yleisessä tietoverkossa 01.02.2023

Ote lähetetty sähköpostilla 01.02.2023

Sari Laaksonen
Johdon assistentti

Lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi pelastuslain ja Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta

Päätös

Päätän, että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue antaa seuraavan asiantuntijalausunnon hallintovaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi pelastuslain ja Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta (HE 184/2022 vp):

Pelastuslain muuttaminen

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi pelastuslain ja Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta. Olemme tutustuneet aineistoon ja alla on esitetty näkemyksemme hallituksen esitykseen.

6 §: Pidämme hyvänä, että avotulen määritelmä saatiin kirjattua suoraan säädökseen. Hallituksen esitystä tulisi mielestämme kuitenkin täydentää siten, että siinä otettaisiin kantaa avotulen määritelmään siten, että hallituksen esityksessä otettaisiin erikseen kantaa ammattimaisiin toimintoihin kuten tulityöt, ammattimaiset ilotulitusnäytökset tai tuliesitykset sekä räjäytystyöt. Lain 7 § huomioi jo kulotuksen työnä, jota saa tehdä 6 §:ssä säädetyn estämättä.

31 a §: Pidämme erinomaisena, että tilannekuvasta on säädetty omassa pykälässään. Sääntelyä tulisi kuitenkin mielestämme kehittää niin, että siinä otettaisiin huomioon oikeus jakaa tilannekuvaa muille viranomaisille mahdollisten salassapitosäännösten estämättä. Asiaa on käsitelty hallituksen esityksessä ainoastaan valtakunnalliseen tilanne- ja johtokeskukseen ja SM:ään välittämisen osalta. Tilannekuvan välittämistä ylemmältä tasolta alaspäin ei vastaavasti ole kuvattu. Lisäksi esityksessä on viitattu, että asiasta säädettäisiin tarkemmin sisäministeriön asetuksella. Pidämme asiasta säätämistä erikseen säädöstasolla tärkeänä.

92 §: Lain valmistelussa tulisi lisäksi huomioida, että väestönsuojapaikkatietojen ylläpitovastuu on ollut valtakunnallisesti epäselvä. Tätä pitäisi täsmentää lakimuutoksen yhteydessä. Ukrainan kriisin myötä väestönsuojapaikkojen riittävyys ja etenkin suojien kunto on noussut keskusteluun. Selkeää vastuuta suojapaikkatietojen kokoamisesta ja ylläpidosta ei nähdäksemme ole säädetty.

94 §: Esityksessä muotoilu on: ”Pelastuslaitos saa pitää henkilörekisteriä ---”. Ehdotamme muotoilua muutettavaksi siten, että säädös kuuluisi:

”Pelastuslaitoksen tulee pitää henkilörekisteriä ---”. Näin sääntely olisi selkeämpää. Rekisteri on tarpeen esimerkiksi työturvallisuuden vuoksi, jolloin sen pitäminen tulisi ensisijaisesti mielestämme olla velvoittavaa. Lisäksi rekisteriin tulisi voida tallentaa tiedot esimerkiksi turvallisuusselvityksistä tai toimintakykyyn liittyvän testauksen tiedot.

97 §: Esityksessä muotoilu on: ”Valtio voi osallistua pelastustoimessa ---”. Ehdotamme säädökseen kirjattavaksi, että ”Valtion tulee osallistua pelastustoimessa ---”. Kansainvälisissä sopimuksissa valtio on kuitenkin jo sitoutunut kansainvälisessä pelastustoimessa tarvittavan valmiuden ylläpitoon esimerkiksi EU:n pelastuspalvelumekanismin kautta.

Muuta:

Hallituksen esitykseen on kirjattu lisäksi muutosesitykset, jotka edellyttävät perusteellisempaa valmistelua. Näihin lausuntokierroksella annettuihin muutosesityksiin kuuluvat muun muassa pelastuslaitosten valvontatehtävän sääntelykokonaisuuden kehittämiseen sekä tiedonsaantioikeuksien täsmentämiseen liittyvät esitykset. Pidämme tärkeänä, että näiden esiin nostettujen kehittämistarpeiden jatkovalmistelusta huolehditaan seuraavan hallituskauden aikana hallituksen esitykseen kirjatusti.

37 §: Pelastuslain muutosesityksestä näyttää edelleen puuttuvan Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen tärkeänä pitämä mahdollisuus tilapäisesti poiketa työaikalain lepoaikoja, ylityötä tai vuosilomia koskevista määräyksistä perustelluissa, poikkeavissa tilanteissa. Hallituksen esitykseen oli kirjattu tämä kannanotto lausuntoihin, joiden perusteella ei esitetä tehtäväksi muutoksia. Nykyisin voimassa olevan valmiuslain 93 §:stä tällaiset poikkeukset löytyvät, mutta esimerkiksi koronapandemia on osoittanut, että valmiuslakia ei ole useinkaan järkevää ottaa raskaana menettelynä käyttöön yksinomaan akuuttia, esimerkiksi pitkäkestoisesta onnettomuustilanteesta aiheutuvien, työmäärien hallintaa varten. Lisäksi tilanne saattaa olla nykyisen kaltainen, jossa ylityömäärät ovat jo valmiiksi ylärajoilla esimerkiksi pandemiasta johtuen, pitkäkestoisen onnettomuuden tai muu vakavan yhteiskunnallisen poikkeaman sattuessa.

Mielestämme tällainen mahdollisuus poiketa työaikalainsäädännöstä voitaisiin ottaa esimerkiksi pelastuslain 37§:n yhteyteen. Oikeus poiketa voisi olla pituudeltaan enintään kaksi kuukautta ja vain erittäin perustellusta syystä. Sen käyttämisestä olisi välittömästi ilmoitettava esimerkiksi aluehallintovirastolle, joka valvoo työturvallisuusasioita. Aluehallintovirastolle jäisi harkinta siitä, onko syy riittävä poikkeamiselle. Aluehallintoviraston tulisi ilmoittaa kantansa esimerkiksi seitsemän päivän

sisällä ilmoituksesta ja tätä kantaa pelastuslaitoksen tulisi noudattaa. Palvelussuhteen ehdoista poikkeaminen ei kuitenkaan saa aiheuttaa vaaraa työturvallisuudelle tai työntekijän terveydelle.

Tällainen poikkeamismahdollisuus kuuluu mielestämme pelastuslakiin, koska pelastustoimen ja mahdollisesti muiden viranomaisten poikkeamistarpeiden luettelu työaikalaissa olisi määrittelyllisesti hankalaa. Toisaalta asiaa ei mielestämme kannata käsitellä enää lisää valmiuslaissa, koska sieltä se jo löytyy, mutta edellyttää valmiuslain käyttöönottoa. Pyydämme selvittämään, miten tämän asian voisi huomioida joko pelastuslain päivittämisen tai muun, kuten työaikalainsäädännön, päivittämisen yhteydessä tulevaisuudessa.

Pelastusopistosta annetun lain muuttaminen
Ei lausuttavaa.

Selostus

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen asiantuntijaa kuultavaksi sekä kirjallista asiantuntijalausuntoa asiassa: HE 184/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi pelastuslain ja Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi Pelastuslakia ja Pelastusopistosta annettua lakia. Pelastuslakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset siviilivalmiusneuvottelukunnasta. Asuntojen palovaroittimien hankinta- ja kunnossapitovelvollisuus ehdotetaan siirrettäväksi asukkaalta rakennuksen omistajalle.

Pelastuslaitoksen valvontatehtävää koskevaa sääntelyä ehdotetaan täsmennettäväksi. Sopimuspalokuntien asemaa pelastustoimintaan kuuluvien palvelujen tuottajana ehdotetaan muutettavaksi hyvinvointialuelainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Pelastustoiminnan tilannekuvatoimintaa ja sitä koskevien tiedonsaantioikeuksia ehdotetaan täsmennettäväksi. Pelastuslakiin ehdotetaan lisättäväksi pelastustoiminnan yhteistyöalueella tapahtuvaa pelastustoiminnan johtamista, avun antamista ja niiden suunnittelua koskevat säännökset. Sisäministeriön pelastusviranomaisen tehtäviä pelastustoiminnan valtakunnallisessa johtamisessa ehdotetaan täydennettäväksi ja täsmennettäväksi.

Pelastusopistosta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös, jonka mukaan Pelastusopisto olisi toimivaltainen viranomainen

päättämään toisessa EU- tai ETA-valtiossa hankitun ammattipätevyyden tuottamasta kelpoisuudesta pelastustoimen virkaan tai tehtävään. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024. Hyvinvointialueen pelastustoimintaa ja sen kustannuksia koskeva sääntely tulisi kuitenkin voimaan 1.1.2023 tai mahdollisimman pian sen jälkeen.

Toimivalta
Hallintosäännön § 90 kohta 29 mukaan hyvinvointialuejohtaja päättää lausuntojen antamisesta niissä asioissa, joissa toimivalta ei ole aluehallituksella

Svahn Sanna
Hyvinvointialuejohtaja

Valmistelija / lisätiedot:
Ihamäki Veli-Pekka
Kuhlman Anssi
etunimi.sukunimi@luvn.fi

Liitteet

1 Muutoksenhakukielto (hyvinvointialuelaki 141 §)

Tiedoksi

Tämä päätös on julkaistu yleisessä tietoverkossa.

Muutoksenhakukielto

Edellä mainitusta päätöksestä, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa hyvinvointialuelain 141 §:n mukaan hakea muutosta.